

פלימין הוה פי תקרה יורד וסותם משום מחילה, ובדליכא פלימין אינה משום מחילה ולפי האמור יש לחלק ולומר, ששאיני רשות היחיד מדין סוכה. שכל דיני רשות היחיד לא נאמרו במחילות, אלא ברשות עצמה שחכא מוקפת במחילות כאלה, שהן שומרות על הרשות שלא יצקעו שם רצים, מה שאין כן בסוכה, שכל דיניה בנוגע אל מחילותיה נאמרו במחילות עצמן. לכן ברשות היחיד ^{אוצר החכמה} שפיקר בהקפדה שברשות חביה מוקפת במחילות שמונעות את הרצים מלצקוע את חוכה, אין הרשות נחשבת מוקפת במחילה שמדין פי תקרה יורד וסותם, ומהאי עממא סובר הרמב"ם שקורה הוה רק משום היכרה, ולא דמי ללחי העומד על הקרקע וגורר במדה ידועה את הרשות, כדי שחששה על ידו רשות היחיד גמורה כמו שכתב שם בהלכות שבת (פרק י"ז ה"ט) וכן משמע ממה שכתב הרמב"ם שם בהלכות שבת (פ"ז ה"ט) דדין מחילה על ידי לורת הפתח. מה שאין כן בסוכה שכל דיני מחילותיה הם במחילות עצמן, שפיר מהניא מחילה מדין פי תקרה יורד וסותם לעשותה כאילו יש כאן מחילה.

ואם לחשך אדם לומר הלא בסוכה (דף י"ח ע"ב) משמע שהדין פי תקרה יורד וסותם גבי שבת וגבי סוכה חד הוא, מדקאמר שם כי אבוי שאמר סיבך על גבי אכסדרה שאין לה פלימין כשרה, משום שאמרינן פי תקרה יורד וסותם, לא אחא כשמואל דאמר אכסדרה צדקעה אין מעלטלין בה אלא דר' אמות? יש לומר כיון

שעטמו דשמואל שסובר אכסדרה צדקעה אין מעלטלין בה אלא דר' אמות, משום דלא אמרינן פי תקרה יורד וסותם, הרי לא סבירה ליה כלל הדין פי תקרה יורד וסותם בחופן כזה, ולדידיה מימלא בסוכה נמי ליחא להאי דינא דפי תקרה יורד וסותם.

אמנם צעיקר קושית ההוספות מאי שנא גבי שבת לענין רשות היחיד מהני אס חקק צו ד' על ד' אפילו מופלגת מן הכותל הרבה, ואילו גבי סוכה חקק בה להשלימה ל'. אס יש משפח החקק ולכותל ג' עפחים פסולה, פחות מג' כשרה? יש לומר שאני גבי שבת שדיינינן על הרשות, והחלק הזה שאין תוכו עשרה, הרשות שצרכו היא רשות אחת עם אותו חלק שחקק באמצע להשלים לעשרה. והרי הם רשות אחת בחוץ כחלי הבית, שחל עליהם דין רשות היחיד צבת אחת, דלא צעין שצתחלה יחול על מקום העשרה דין רשות היחיד, ואחר כך יחול על הכלים שאין שם עשרה דין חורי רשות היחיד אלא חורי רשות היחיד הם רשות אחת עם רשות היחיד, לחול על כל השטח כאחד דין רשות היחיד, נמצא שהמחילות הן סמוכות אל אותו שטח שנעשה רשות היחיד על ידי הקיפן, אבל בסוכה כל גובה עשרה אינו בכלל סוכה, נמצא שהחלק הזה שלא חקק צו עשרה אינו בכלל סוכה (עיין במג"א סוכה סימן תרל"ג) ואם הוא יותר משלשה עפחים, הרי הוא מפסיק בין המחילות ומקום שיש צו הכשר סוכה היינו מן המקום שחקק צו והשלימו לעשרה.

[דף ח' ע"א:] שיטת רש"י.

וצעין זריקה דומיא דזריקה שכיחא במשכן, וזריקות רשויות לא היחא במשכן.

ועוד כתוב שם ברש"י: "ואם תאמר בדלא גבוהה עשרה נמי רשות לעצמה היא דהא שמה כרמלית? הרי לאו מדאורייתא הוה רשות אלא מדרבנן, ולא להקל על דברי תורה צא בגון זה שיפטר מחטאת". ואם תאמר אמאי אמרינן דאם זרק ברשות הרצים ונח על גבי כרמלית שהוא פטור, נימא נמי דזה שברמלית אינה אלא רשות מדרבנן ולא להקל על תורה צא שיפטר מחטאת? ויש לומר דשאני התם כיון שהכרמלית עומדת כבר ברשות הרצים, נכי שהיא עצמה אינה אלא רשות מדרבנן, אבל היא חולקת רשות לעצמה לגבי הא שאיננה בעלה לגבי רשות הרצים הרי אס זרק ברשות הרצים ונח עליה, אין כאן הגחא

אמר אבוי זרק טורח לרשות הרצים גבוהה ו ואינה רחבה ו חייב רחצה ו פטור. "דהוי רשות לעצמה. ואין ממשכן גמרינן שהיו זורקים מחטאתם במלאכתם זה לזה, ולא היו זורקים רשויות" (לשון רש"י) וצירושלמי מכלתין (פרק י"א סוף הלכה א') "ר' זעירא בשם ר' יוחנן מחופרי יריעות למד ר' יבונה שהיו חופרי היריעות מזרקים את המחטים אלו לאלו. ולאוכרמלית הוה? אמר ר' חיינא מן הלא היו מזרקים", ושם היה רשות הרצים.

ובתוספות ישנים על הגליון כתוב: "ולא נהירא דאשכחן מיהא שהיו מוליאים רשויות בגון ארון ומזבחות" ויש לומר שהולא רשויות במשכן היחא במעציר אבל לא בזריקה. ושאיני מעציר מזרק כמצורר לעיל (פיין לעיל בחידוש הראשון)

משום שצבחה נעשה במקום שחתיכה רשות היחיד וכו' כזרק מרשות היחיד לרשות היחיד. ולהכי נקט בטעמא דמילתא דפטור משום "דאי אפשר לקרומיות של קנה שלא יעלו למעלה מעשרה", כיון דלא נייחא כולה צרשות הרצים לא הוה הנחה לאיחויזי".

ור"ח אולי מפרש ה' דאמר חז"ל צרחה ו' פטור כפירוש התוספות היינו משום שצבחה היא מפיקה מהמקום שחתיכה דין רשות הרצים. ולשיטתו זו פירש נמי בה' דאמר רבא אפילו אינה רחצה ו' פטור מטעם דאי אפשר לקרומיות של קנה שלא יעלו למעלה מעשרה, היינו נמי מאותו טעם שצבחה נעשה במקום תחתיה מקום פטור ונחה במקום פטור.

וכשיטת הר"ח מצוה מה שכתב הרשב"א בחדושי' במסכתין (דף ל"ט ע"ב) וזה לשונו שם: "ומ"מ אני תמיה (על שיטת הרמב"ן שסובר דה' דרשות היחיד עולה עד לרקיע הוא רק במקום מוקף מחילות, אבל בעמוד העמוד צרשות הרצים, גבוה עשרה ורחב ד', הוה רק על גביו רשות היחיד אבל האויר אשר עליו למעלה מי' הוא מקום פטור), כל שהוא מניח על גבי הסלע או על גבי החוליה למעלה יתחייב וה' אגד כלי במקום פטור, כיון דאויר העמוד מקום פטור וכדחמרינן לעיל בריש פרק קמא גבי כוורת? ויש לומר דלא אמרו אלא כשהכלי עלמו אוכל כל גובה הרשות ועוד אגדו במקום פטור, כגון שנעץ קנה גבוה יותר מעשרה צרשות הרצים (כנומר כיון שהכלי עלמו אוכל כל גובה הרשות של רשות הרצים מן הקרקע ולמעלה ועוד אגדו במקום פטור, נעשה הקרקע מקום שחתיכו מקום פטור) אבל כשאין גופו של כלי כך שיכא אוכל כל גובה הרשות לא". כגון בעמוד העמוד צרשות הרצים גבוה עשרה ורחב ד', וזרק כלי ונח על גביו, כיון שהכלי אינו חופס כל גובה הרשות, אינו מצטל את העמוד מהיות רשות היחיד ונמלא שנה צרשות היחיד ולפיכך חייב אע"פ שראש הכלי הוא צאור שהוא מקום פטור. והיינו דמסיק שם הרשב"א: "והיינו נמי דכי אמרינן לעיל בפרק המלניע המוליא משוי למעלה מי' עפחים חייב שכן משא בני קהת אמרינן. והתם מנא לן? אלטרבינן למילף ממזבח או מהארון דמדלי קרקעיתו מן הרשות יותר מעשרה. ואמאי ה' לא הוה ליה למימר אלא שכיב גביו של מזבח או של ארון הנישא על הכתף למעלה מי' עפחים חייב". כלומר אילו היה רק אותו ל' בעולה למעלה גביו למעלה מי'

הנחה צרשות הרצים. אבל כרמלית אינו מפטר מטעם שלא מלינו זריקת רשויות במשכן. שרמלית אינה אלא רשות מדרבנן, ולא להקל על דברי תורה צא שיפטר מחטאת.

רבא אמר אפילו אינה ו' פטור. מאי טעמא? אי אפשר לקרומיות של קנה שלא יעלו למעלה מעשרה. "ועולים הקרומיות למעלה מי' שהוא אויר מקום פטור, וכיון דלא נחה כולה צרשות הרצים לא הוה הנחה לאיחויזי" (לשון רש"י) ודוקא במעציר "אמר ר"א המוליא משאוי למעלה מעשרה עפחים חייב שכן משא בני קהת (מסכתין דף ל"ט ע"א) אבל בזריקה לא מלינו ככה במשכן ושאינו זורק ממעציר (עיין לעיל בחדוש הראשון).

אבנ צפירוש הר"ח כתוב בטעמא דמילתא ה' דאמר רבא אפילו אינה רחצה ו' פטור מפני שאי אפשר לקרומיות של קנה שלא יעלו למעלה מעשרה: וקיי"ל דלמעלה מי' אינו נריך ד' על ד', אלא אפילו קנה עולה למעלה מי' עפחים וזרק ונח על גביו פטור — פירוש דבריו כיון שמקנת הכוורת למעלה מי' דאין התם שם רשות שצטל אותה מקנת אליו נעשה על ידה המקום של הכוורת שצרשות הרצים מקום פטור וכו' ההנחה במקום פטור. והיינו דמדמה הר"ח נידון דין נקנה עונה למעלה מי' עפחים וזרק ונח על גביו שהוא פטור, שהפטור הוא משום שנה במקום פטור. וכנראה גם דעת הרמב"ם היא כדעת הר"ח. מדעתיק הא' דינא (בפרק י"ט הי"ט) צין פטורי רשויות, ולא העתיקו (בפרק י"ג הי"א הי"ג הי"ד הי"ד) צין הפטורים משום שאין בהם משום עקירה או הנחה.

ואולי לשיטתיהו אולי רש"י שכתב בטעמא דמילתא ה' דאמר חז"ל צרחה ו' פטור, היינו משום שלא מלינו זריקה צרשויות. הרי משמע מדבריו דאילו היתה במשכן זריקה צרשויות, לא היה נפטור משום שהכוורת עלמה היא רשות היחיד וכו' כזרק מרשות היחיד לרשות היחיד. ששיטת רש"י הוא נהי שהכוורת עלמה היא רשות היחיד, אבל אינה מפיקה דין רשות הרצים מהמקום שחתיכה וכו' כעקרה מרשות הרצים ונחה צרשות הרצים. לשיטתו אי אפשר לפרש ה' דאמר רבא "אפילו אינה רחצה ו' פטור מטעם דאי אפשר לקרומיות של קנה שלא יעלו למעלה מעשרה", היינו משום שצבחה נעשה במקום פטור וכו' כנח במקום פטור, כשם דלא אמרינן בדברי חז"ל צרחה ו' פטור

אם היו פירות זכורות. הלא רצא היה סוצר
 זראשונה במסכתין שאגד כלי לא שמיא אגד
 והפירות לחוד והכלי לחוד (וצכאוי גוונא
 מלמעלה למטה חולי לכולי עלמא אגד כלי לא
 שמיא אגד) אז יש לחייבו שגחו זרשות הרצים
 למטה מי (אמנא לאציי דאמר זורק כורת
 לרשות הרצים גזובה ג' ורחצה ו פטור, הוא
 גם פטור על הפירות שזכתה אפילו לשיטת
 רש"י. דכיון שהכורת היא רשות לעצמה ופטור
 עליה, משום שזמשכן לא היו זורקים רשויות,
 הלא זריקת הפירות הייתה על ידי זריקת
 הכורת, שאין זריקתה כמעשה הזריקה שהיתה
 זמשכן ואין חייבים עליה).

מי על ידי זה שהוא מונח על הכתף, הוה
 אחינא אצל אם המזבח מחמת מדת עלמו או
 הארון מחמת מדת עלמו מדלי (קרקעיתו היינו
 הלא העולה למעלה) מן הרשות יותר מעשרה
 והוא חוט כל גובה הרשות, נעשה המקום
 מקום פטור, קמ"ל כיון שהוא ^{אוצר החכמה} יושא אפילו
 צכאוי גוונא הוה הולאה זרשות הרצים וחייב.
 ויש נפקותא רבה לדינא צין שיטת ר"ח וצין
 שיטת רש"י. דאילו לשיטת הר"ח שהמקום
 מתחתיה נעשה מקום פטור, והוה כנחה הכורת
 צמקום פטור, אז אם היה פירות זכורות פטור
 נמי על הפירות אע"פ שגחו למטה מי, שהרי
 גם הם נחו צמקום פטור. אצל לשיטת רש"י

[דף ח' ע"א] אמר אבבי זרק כורת לרשות הרבים גבוהה י ואינה רחבה ו
 חייב. רחבה ו פטור.

לן במסכתין (דף ק"א ע"א) שספינה הוה רשות
 היחיד, ואפילו כשהיא לפה צים. והכא נמי כיון
 שהכורת גבוהה עשרה ורחצה ו היא רשות
 היחיד אפילו בעודנה באויר.

כפאה על פיה. "וזרקתה אחינה רחבה ו קא"י"
 (לשון רש"י) דאי רחצה ו אז היה
 פטור על זריקתה משום שהיא רשות לעצמה,
 וזריקת רשות אינה כעין זריקה שהיתה זמשכן.
שבעה ומחלה פטור. "והוא הדין לשני משכוין
 פטור, דמכי מטא לפחות משלשה סמוך
 לקרקע אמרינן לצוד צמחיותיה והרי הוא
 כמונחת, נמלאו שוליה למעלה מעשרה ואינה
 נחה כולה זרשות הרצים. וצלא כפאה ליכא
 למימר לצוד ללא אמרינן לצוד חלא צמחיות,
 והא מילתא צין לאציי וצין לרצא, דאציי נמי
 מודה דבעין הנחה כולה זרשות הרצים, חלא
 דאציי לא חשיב קרומיות, אצל צכא מודה דצלא
 קרומיות איתא למעלה מי" (לשון רש"י).

והקשה הרמב"ן צמלחמות "הלא לרצא חוך
 שלשה לרצון לריך הנחה על גבי משהו? הלא
 צורק כלומר זורק ממקום למקום שאין סופו
 לנוח, אצל הכא כמעציר דמי שהרי סופו לנוח
 כאן, ומשעה שהגיעה לפחות מג' התחילה
 הנחתה ונפטר עליה" עיי"ש.

וצחדושי רעק"א צמסכתין (דף ק' ע"צ) הגיה
 דברי הרמב"ן חלא צתימה. וזה לשונו שם:
 "ותימה הלא כאן מצוה לרצא סוצר שצסופו
 לנוח נמי מלמעלה למטה צעי הנחה על גבי כל
 דברי הרמב"ן חלא צתימה. וזה לשונו שם:
 הלא

ושם צתוספת: "רחצה ששה פטור שהכורת
 עצמה נעשית רשות היחיד כשתנוח, והוה
 כזורק מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות
 הרצים דפטור כדאמר לעיל (דף ד') ללא יליף
 זורק ממושיט. ואפילו לרצי עקיבא דאמר קלוטה
 כמו שהונחה דמיא הכא פטור, דכל מקום שהיא
 מונחת חשיב רשות היחיד".

מדצריהם משמע דדוקא לרצי עקיבא שסוצר
 קלוטה כמו שהונחה, הכורת חשוכה רשות היחיד
 אפילו בעודנה באויר, אצל לרצון שלא סצירי
 להו קלוטה כמו שהונחה "נעשית רשות היחיד
 כשתנוח, והוה כזורק מרשות היחיד לרשות
 היחיד דרך רשות הרצים".

וזה לשון הרמב"ם צהלכות צצת (פ"ד ה"ט)
 "זרק כלי מרשות היחיד לרשות הרצים, והיה
 אותו כלי גדול ויש צו ארבעה על ארבעה צגובה
 עשרה פטור. מפני שכלי זה רשות היחיד גמורה
 ונמלא כמוציא מרשות היחיד לרשות היחיד".
 ולא כתב כמוציא מרשות היחיד לרשות היחיד
 דרך רשות הרצים, הרי משמע שהכורת חשוכה
 רשות היחיד בכל מקום שהיא אפילו כאשר
 עודנה באויר. ואם זורק לחובה מרשות הרצים
 כשהיא למטה מעשרה יחא חייב.

ונראה שחילא ידידיה מהא דאיתא צעירוצין
 (דף מ"ג ע"א) אם יש תחומים צספינה "דסתם
 ספינה למעלה מעשרה מהלכת ואינה נחה ודמי
 לקפיאה באויר ואפילו הכי אסור" (רש"י שם)
 ואין ספינה השטה על המים כמונחת על ארעא
 סמיכתא, אך כאילו היא לפה באויר. והרי קיימי

הא' דרצא לקורא על האסקופה ונפל הספר
מידו דזמסולק כמלא מחט מן הארץ גוללו אללו,
כרי דרצא מיירי מלמעלה למטה וצעי הנחה על
גבי משהו?

כנה הקושיא האחרונה מעירובין מיושבת
בדברי הרמב"ן עלמו דמסכתין (דף ל"ז ע"א)
דמוקים שם הסוגיא דעירובין באין סופו לנוח.
זה לשונו: "תניא תוך ג' ד"ה חייב. קשה לי
וכאמר רצא דמסכתין (לקמן דף ק') תוך ג'
לרצן לריך הנחה על גבי משהו? ואיכא
דמפרקין דרצא סבירא ליה כרבי יהודה, דאמר
בפרק המולא תפילין (דף ל"ח) אפילו אינו
מסולק מן הארץ אלא כמלא החוט גוללו אללו,
ומפרשין התם עממא משום דצעי הנחה על
גבי משהו. ובתוספות מקשו מדרבי יהודה
אדרבי יהודה דהתם אפילו בתוך ג' צעי הנחה,
ולקמן בשמעתין סובר קלוטה כמו שהונחה, ולא
סליק לכו פירוקא. ולדידי לא קשה שאני התם
שאין סופו לנוח שהרי אגדו זידא' ואע"ג דגזרינן
אעו אין אגדו זידו, בשאין סופו לנוח קאמרין
כגון שנתעבז בכותל שאינו משופע ותלוי ועומד.
ולית ליה קלוטה לא דמעציר ולא בתולה, אלא
בזרק לבד שנקלטה באויר". אמנם הקושיא
הראשונה של רעק"א מסוגית הגמרא דמסכתין
(דף ק' ע"ב) עדיין בחקפה.

ולכאורה יש לומר כי אמר רצא שבהגיע לפחות
מג' צעינן הנחה על גבי משהו אפילו בסופו
לנוח, היינו שצשעה שהגיע החפץ לפחות מג'
היה סופו לנוח שם, אבל צערס שנח נשבה רוח
והחזירתו לתוך ד' אמות ולא נח שם. וזככאי
גוונא כיון דלא נח שם בסופן, וגם קודם לא
היתה שם הנחה על גבי משהו, אין כאן הנחה
חוץ לד' אמות ופטור. אבל הכא דכוורת צשעה
שהגיעה לפחות מג' היתה סופה לנוח שם
ולצסוף נחה שם, אמרינן משעה שהגיעה לפחות
מג' צערס שנחה התחילה הנחתה, וכיון שהיתה
אז מקלטה למעלה מי, לא היתה בהנחה זו כדי
לאיחויבי עליה.

אמנם מדברי רש"י משמע שלא סבירא ליה
האי חילוקא. וזה לשונו שם (דף ק' סוף ע"א):
"לרצן דפליגי עליה דרבי עקיבא דזרק מרשות
היחיד לרשות היחיד ורשות הרבים באמנע, דלית
לכו קלוטה כמו שהונחה, לא תימא בתוך ג'
מודו, אלא אפילו תוך ג' נמי לריך שינוח ואם
עצר רשות הרבים כולה פטור. ונפקא מינה נמי
לזרק ד' אמות, וכשצא לנוח והגיע לתוך ג' נזכר

שגגתו עד שלא נח פטור, כדאמרין במתניתין
עד שתהא תחלתו וסופו שגגה, ולא אמרינן עד
שלא נזכר הוה ליה מונח".

ומסתברא הא שכתב רש"י שיש עוד נפקותא
אחרת, לענין דצעינן שתהא תחלתו וסופו שגגה,
היינו משום דמסקינן התם אליבא דרצא,
בשהגיעו בתוך ג' צעינן שתהא הנחה על גבי
משהו, אע"פ שסופו לנוח שם, שלכאורה קשה
כיון שהגיע כבר תוך ג' וגם סופו לנוח שם,
מאי נפקא מינה דהא דצעי רצא שינוח על גבי
משהו קודם שנח? להכי כתב רש"י שיש
נפקותא אחרת והיינו אם בהגיעו בתוך ג' נזכר
שגגתו עד שלא נח פטור, משום שאין כאן
תחלתו וסופו בשגגה. דאילו לרבי יוחנן התם
בסוגיא שדוקא מתגלגל לא הוה הנחה ואם
אחזתו הרוח לעכצו ואינו מתגלגל עוד חשיב
כמונח (עיין שם דמסכתין דף ק' ע"א בתוספות
ד"ה אחזתו הרוח משהו) לרבי יוחנן כיון שסופו
לנוח ואינו מתגלגל עוד אינו לריך הנחה כמו
באחזתו הרוח. אבל לרצא אע"פ שסופו לנוח ואינו
מתגלגל עוד לריך הנחה על גבי משהו, ולרצא
אחזתו הרוח לא הוה הנחה, והרמב"ם שנקט
לדינא (פ"ג הע"ז) כרצא לא העתיק הא דתני
הכי בסוגיא שאחזתו הרוח חשיב כמונח.

ואי נימא שדעת רש"י הא דאמר רצא בתוך
ג' אפי' שסופו לנוח צעינן הנחה ע"ג משהו, היינו
דוקא כשהיה סופו לנוח אך לצסוף לא נח שם,
ולאפוקי מדרבי יוחנן שסובר אם עכצתו הרוח
אע"פ שלצסוף לא נח שם, והחזירתו הרוח לתוך
ד' אמות חשיב לרבי יוחנן שעכצתו הרוח חוץ
לד' אמות כאילו נח שם וחייב, ולרצא כיון שלא
נח שם על גבי משהו רק הרוח עכצתו וצסופו
לא נח שם, והחזירתו הרוח לתוך ד' אמות לא
היתה כאן הנחה חוץ לד' אמות ופטור, הרי יש
נפקותא לדינא שמצארת צסוגית הגמרא. אלא
ע"כ ששיטת רש"י היא דלרצא בתוך ג' אפילו
בסופו לנוח ולצסוף נח שם, אם לא נח בתוך
ג' על גבי משהו, אין כאן הנחה, עד שינוח על
הקרקע ממש. ובאופן כזה אין נפקותא לדינא
אלא בהגיעו לתוך ג' נזכר שגגתו עד שלא נח
הוא פטור, משום שאין כאן תחלתו וסופו
בשגגה. "ולא אמרינן עד שלא נזכר הוה ליה
מונח". וחזרה הקושיא הא שצסוגיא דכוורת
משמע דלרצא בהגיע דכוורת לתוך ג' הוה
הנחה, אע"פ שלא נחה שם על משהו?

דאמר